

Posudek diplomové práce

Bc. Simona Spolková, *Pronominální subjekt v italštině ve srovnání s češtinou*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, ak. r. 2014/2015, 88 s.

Simona Spolková se ve své diplomové práci věnuje pronominálnímu subjektu v italštině ve srovnání s češtinou, především otázce, kdy je vyjádření subjektu osobním zájmenem zcela závazné. Jelikož jsou oba srovnávané jazyky někdy charakterizovány – v generativistických termínech, které zmiňuje i diplomantka – jako tzv. *pro drop* jazyky, podrobnější analýza podmínek, za kterých je pronominální subjekt zcela volitelný, anebo závazný, anebo také zcela nepřipustný, se přímo nabízí. Simona Spolková k takové analýze použila vlastní subkorpus (tvořený třemi Bariccovými romány), vycházející z paralelního italsko-českého korpusu InterCorp. V tomto ohledu byly cíle práce bezesporu naplněny. V konkrétním zpracování a v některých dílčích interpretacích nacházím nicméně určité nesrovnalosti, ke kterým se vzápětí vyjádřím.

Práce je rozdělena na dvě základní části: teoretickou a praktickou. V teoretické části nám diplomantka ve třech kapitolách představuje obecné pojmy syntaxe, větné členy a samozřejmě téma práce, totiž podmět. Každá z těchto kapitol se dále dělí na popis daného jevu v italštině, poté pak v češtině. V praktické části přichází na řadu analýza korpusového materiálu. Diplomantka zde prezentuje výsledky podle předem definovaných podmínek, za kterých se pronominální subjekt objevuje v obou jazycích (elipsa přísudku, fokalizace, kontrast atd.) a za kterých se objevuje pouze v italštině (před tvary konjunktivu a pak různé případy, které diplomantka dále neanalyzuje – k tomu se pak vrátím).

Jak už jsem naznačil, určité připomínky k práci mám. Na jedné straně pár formálních výtek, na straně druhé celou řadu dotazů, které by měla diplomantka během obhajoby zodpovědět.

1) Pokud jde o formální nedostatky, především se mi jazyková stránka práce nejeví tak pečlivá, jak by měla být. Někde jsou chyby v české interpunkci (např. s. 14), někde si nejsem jistým tím, co diplomantka danou formulací míní (např. na s. 14 je řeč o tom, že při dislokaci je člen opakován částicí). Za závažné „faux-pas“ bych pak považoval opsanou (a citačně nepřiznanou) pasáž z Hamplové (2004, s. 311) na s. 24: „Dále se klasifikují z hlediska významového, což je kritérium značně subjektivní, vycházející z mimojzakové skutečnosti.“ Možná by bylo vůbec dobré vysvětlit, co se touto větou míní. Dále pak diplomantka cituje článek Šarapatkové (na s. 43), který je v bibliografii uveden bez příjmení autorky. Poslední formální lapsus, který bych zmínil, je opakování téhož příkladu na s. 67 a 69 („voi salverete mio figlio....“).

2) Pokud jde naopak o obsahové či interpretační aspekty, uvedu následující.

- Na s. 26 nahoře je poslední příklad doplněk? (*il gatto, animale domestico, ...*)
- Na s. 33 role objektu / oggetto u podmětu věty *è caduto*. Je třeba vysvětlit – zde je ve hře určitá teorie inakuzativních sloves.
- Na s. 35 nerozumím zmínku o tom, že Serianni považuje vyjádření podmětu za nepravděpodobné.
- Stále na s. 35 v komentáři k příkladům (54) a (55) nerozumím celé formulaci o odkazu podmětu k podmětu věty hlavní.
- Na s. 44 je zmíněn Mathesiův postřeh týkající se rytmických či prozodických důvodů přítomnosti subjektu. To je zajímavé a stálo by to za určité srovnání s italštinou.

- Existuje taková podmínka i pro italštinu? Napadá mě třeba protějšek českého „já vím“ – „lo so“ (vs. *so).
- Na s. 60 nahoře nevidím příklad kontrastu.
 - Na s. 61 bych naopak uvažoval o fokalizaci (*neanche tu*).
 - Na s. 59-63 trochu postrádám komentář k příkladům, kdy v češtině subjekt vyjádřen není (u it. věty „*Io l'amavo...*“).
 - Na s. 64 u prvního příkladu jde o důraz, anebo o kontrast? Stanovila si diplomantka nějaké jasné kritérium pro rozlišení těchto případů? (Může to být tak, že důraz je volitelný, kontrast naopak povinný?)
 - Na s. 74-80 jsem trochu zklamán absencí jakéhokoli komentáře k příkladům, které jsou možná vůbec nejzajímavější. Zajímalo by mě, zda absence pronominálního subjektu v češtině je strukturálně nutná, anebo zda je jeho doplnění možné bez výrazné sémantické změny. Podobně v italštině – jsou v příkladech na těchto stránkách i případy, kdy je subjekt povinný / nepovinný?

Jsem samozřejmě velmi rád, že diplomová práce Simony Spolkové přináší takové množství podnětů. Je pochopitelné, že určité případy volitelného úzu nejsou jednoduše vysvětlitelné (zde má diplomantka pravdu, když říká, že do toho vstupuje autorský styl). Přesto se domnívám, že v určitých bodech, které jsem tu zmínil, mohla diplomantka podat přesvědčivější a promyšlenější komparativní analýzu. Diplomová práce Simony Spolkové je však v každém případě zdařilá, k obhajobě ji doporučuji, a vzhledem k výše zmíněnému ji navrhuji hodnotit jako **velmi dobrou**.

V Českých Budějovicích dne 21. května 2015

.....
doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
vedoucí diplomové práce